

Hans H. Worsøe (udg.): *Vonsild kirkebog 1659-1708* (Landbohistorisk Selskab, 1982). 481 s.

Kirkebøger er personalhistorikernes jagtmark, men at de også kan bruges til andet, giver denne bog bevis på. Vonsild hørte til de kendte »8 sogne«, der efter fredsslutningen 1864 forblev ved Danmark, som de havde delt skæbne med, og kirkebogen, nu i landsarkivet i Åbenrå, fortæller om alle de ulykker, sognet blev udsat for i den angivne tid. Selv om optegnelserne ikke er udgivet fuldstændigt, idet indførsler om kirkegangskoner, faddere og andet er udeladt, har de rigeligt at fortælle, idet det materiale, der virkelig har betydning, derved bedre kommer til sin ret. Det er en trist læsning, hvor krig, sygdom og udbredt fattigdom fylder siderne; men de vidner også om en fast kristentro, som ikke lader sig røkke af ulykkerne, som det kan skimtes bag de bemærkninger, hvormed dødsfaldene omtales, og som præsten vist har hentet fra sin ligtale, idet det dog må erindres, at det er ham, der fører ordet; det ville måske give et andet indtryk, hvis det var hans sognebørns udtalelser, der kunne læses i kirkebogen. Når man vil undersøge landets tilstand i disse år, er der her rigelige eksempler på, hvor svært det var at klare sig efter krigene og sygdommene i det 17. århundrede, da alle var udpinte.

Den kyndige udgiver har givet bogen en sikker form, der gør det let at benytte den, og særlig kan det fremhæves, at den er forsynet med et sagregister, hvor stikordene er samlet efter emner, en ordning der er lettere at bruge end den alfabetiske opstilling, og som viser, hvor meget stof ud over det personalhistoriske kirkebogen rummer, men man kunne nok blive lidt betænkelig, hvis alle landets kirkebøger

skulle behandles på samme grundige måde.

Helge Søgaard

Finn Stendal Pedersen: *Væverhuset fra Lunde. Et hus i Den fynske Landsby*. (Odense Universitetsforlag, 1983). 70 s. ill.

Bogen følger et husmandssted gennem 300 år, dets skiftende beboere, dets ændringer og udvidelser og skiftende ejerforhold. Alle disse hændelser afspejler tidstypiske tilstande i såvel makro- som mikrosamfundet.

Husets og dets beboeres historie belyses gennem bl.a. skiftemateriale og folketællinger samt brandtaksationer, skattemandtal, markbøger fra matrikuleringer, opmålinger fra nedtagningen i 1943 o.s.v.. Med fremlæggelsen af det oplysende kildemateriale og med de indledende kapitlers historiske panorama er bogen tænkt brugt i en undervisningssituation, hvor især lokalhistorie vil være et oplagt emne. Dog kræver den lidt tunge præsentation af stoffet enten voksne elever eller en stor formidlende indsats af læreren over for yngre elever.

Som et forsøg på at få en museums-genstand (in casu: et hus) til at fortælle historie, er bogen imidlertid både grundig og instruktiv. De største problemer her ligger ikke i forfatterens arbejde, men i gyldigheden af rekonstruktionen på Den fynske Landsby. Som huset er rekonstrueret her, har man forsøgt at fastholde et (usikkert) billede fra tiden omkring 1870, husets »storhedstid«.

Birgitte Kjær